

Refsiréttarnefnd

Reykjavík, 26. nóvember 2003.

Nefndasvið Alþingis,
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík.

Vísað er til bréfs allsherjarnefndar Alþingis, dags. 5. nóvember sl., þar sem óskað er eftir að refsiréttarnefnd veiti umsögn um fyrirbyggjandi frumvarp til laga um breytingu á almennum hegningarlögum, nr. 19/1940, með síðari breytingum, 38. mál, vændi.

Með frumvarpinu er lagt til að gerðar verði grundvallarbreytingar á ákvæði 206. gr. hgl. Í athugasemdum greinargerðar með frumvarpinu er rakið að helstu breytingar séu í fyrsta lagi þær að „[r]efsiábyrð vegna vændis breytist þannig að kaup á vændi og annarri kynlífsþjónustu verði refsiverð en vændi sem stundað [sé] til framfærslu verði ekki lengur refsivert“. Í öðru lagi að „[o]rðalaginu í gildandi lögum „hefur atvinnu eða viðurværi sitt af lauslæti annarra“ verði breytt í „hefur tekjur af milligöngu um vændi annarra“. Í þriðja lagi er lagt til að orðinu „lauslæti“ í gildandi ákvæði 206. gr. hgl. verði breytt í „vændi“. Í fjórða lagi er gert ráð fyrir því að orðinu „ungmenni“ verði breytt í „barn“ og orðalaginu „viðurværi sitt af lauslæti“ verði breytt í „stunda vændi eða aðra kynlífsþjónustu“. Í fimmta lagi segir í greinargerðinni að ákvæði 4. mgr. 206. gr. verði breytt þannig að aldursmörk hverfi út úr greininni og gert verði ráð fyrir því að „athæfi sem greinin [fjalli] um verði refsivert hvort sem viðkomandi er kunnugt um tilgang fararinnar eða ekki og hvort sem samþykki viðkomandi [liggi] fyrir eða ekki. Þá sé gerð tillaga um að aldursmörk núgildandi ákvæðis falli niður og að ekki skipti máli hvort viðkomandi er kunnugt um tilgang fararinnar eða ekki“. Þá er lagt til að orðalagið „hafa viðurværi sitt af lauslæti“ breytist í „taka þátt í hvers kyns klám- eða kynlífsiðnaði“. Loks er því lýst í greinargerðinni að í 5. mgr. 206. gr. sé gert ráð fyrir því að orðalagið „gerir sér lauslæti annarra að tekjulind“ breytist í „hefur tekjur af kynlífsþjónustu sem aðrir veita“.

Í greinargerð frumvarpsins er lýst þeim forsendum sem ráðandi eru við val á þeirri leið sem farin er. Er þar vísað til þess að hugtökin „vændi“ eða „lauslæti“ hafi ekki verið „skilgreind í lagatexta“ og svo „sýnist sem að erfitt hafi verið fyrir lögregluþyriföld og dómstóla að starfa eftir bókstaf laganna“. Í annan stað er rakin þróun á alþjóðavettvangi, m.a. um aðgerðir til að sporna gegn mansali, og dregin sú ályktun af leiðbeinandi reglum jafnréttisnefndar Evrópuráðsins, sem ráðherranefnd þess hafi afgreitt, að „kaup á kynlífi og kynlífsþjónustu“ sé „gróf valdbeiting, kynferðislegt ofbeldi, þar sem valdastaða þess sem kaupir, selur eða hefur milligöngu um þjónustuna er staða hins sterka“. Þá er þess

getið að talið sé að „verslun með konur til kynlífsþrælkunar sé oftast tengd annarri glæpastarfsemi“. Í greinargerðinni er vísað til skýrslunnar: *Vændi á Íslandi og félagslegt umhverfi*, sem dómsmálaráðherra lét gera og kom út á árinu 2001. Þá er rakið að með frumvarpinu sé lagt til að „Íslendingar fari að dæmi Svía og innleiði „sænsku leiðina“ sem feli í sér að ábyrgðin sé flutt af herðum þess sem selur líkama sinn yfir á herðar þess sem búi til eftirspurnina“. Lýst er erindi Gunillu Ekberg um sænsku leiðina og fundi sem efnt var til með Margaretu Winberg aðstoðarforsætisráðherra Svíþjóðar. Loks er vísað til ályktana samtaka kvennahreyfinga í Evrópu (ENATW) sem m.a. hafi hvatt til þess að stjórnvöld setji lög og reglur sem innleiði raunhæfar leiðir til að koma í veg fyrir mansal til kynlífsþrælkunar og aðferðir sem dragi úr eftirspurn eftir kynlífsþjónustu.

I.

Lagt er til í nefndu frumvarpi að gerð verði sú grundvallarbreyting á ákvæði 1. mgr. 206. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 (eftirleiðis skammstafað hgl.) að ekki verði lögð refsing við því að stunda vændi heldur við því að „greiða fyrir kynlífsþjónustu af nokkru tagi“. Gert er ráð fyrir að refsing fyrir þessa háttsemi verði fangelsi allt að 2 árum.

Þar sem tillagan felur í sér að bæði eðli og inntak verknaðarlýsingar núgildandi 1. mgr. 206. gr. hgl. er breytt í öllum aðalatriðum telur refsiréttarnefnd rétt að minna á mikilvægi þess að slíkar breytingar á refsilöggjöf styðjist við haldbær og málefnaleg rök þannig að viðhlítandi grundvöllur sé lagður að mati löggjafans á refsipörfinni í viðkomandi tilviki. Þar sem lögð er til breyting á almennum hegningarlögum telur refsiréttarnefnd rétt að minna á eftirfarandi athugasemdir úr greinargerð með frumvarpi því er varð að þeim lögum sem enn lýsa að mati nefndarinnar þeim meginsjónarmiðum sem hafa verður í huga þegar lagðar eru til grundvallarbreytingar á refsilöggjöf:

„Refsing er ein þeirra aðferða, sem þjóðfélagið hefir til þess að verjast réttarbrotum. Markmið refsingar er fyrst og fremst verndun almenns réttaröryggis og viðhald lögbundins þjóðskipulags. En auk þess fullnægir refsing réttlætistilfinningu almennings, er ekki sættir sig við það, að menn skerði órefsað mikilvæg réttindi annarra. Það mun ekki dregið í efa, að refsing eigi rétt á sér vegna þessa tilgangs, þar eð víst má telja, að aðrar vægari aðferðir mundu ekki verða að gagni. En nú er refsing böf, bæði þeim, er henni sættir, og ýmsum öðrum einstaklingum, einkum vandamönnum afbrotamannsins, og loks þjóðfélaginu í heild, þó að hún sé því nauðsynlegt böf. Af því leiðir, að refsingu ber ekki að beita, nema nauðsyn krefji og ætla megi, að hún nái tilgangi sínum. Ýmsum réttarbrotum er þannig háttað, að önnur og vægari viðurlög en refsing er til þess fallin að afstýra þeim. [Ekki verður ætlað], að refsing sé til þess fallin að betra hugarfar þess, sem fyrir henni verður. Hún er, eins og áður segir, nauðsynleg neyðarráðstöfun, en til þess að ala upp sanna löghlýðni munu aðrar aðferðir betri.“ (Alþt. 1939, A-deild, bls. 352-353.)

Refsiréttarnefnd telur ekki rétt að taka efnislega afstöðu til þeirrar leiðar sem valin er í frumvarpinu út frá refsipólítískum sjónarmiðum. Það er hins vegar viðhorf nefndarinnar að þau sjónarmið og rök sem færð séu fram í greinargerðinni með frumvarpinu séu ekki nægjanlega haldbær að virtri þeirri breytingu sem lögð er til á 206. gr. hgl. Í því sambandi hefur nefndin tekið mið af því að lögð er til veruleg og um margt óljós rýmkun á verknaðarlýsingu ákvæðisins frá því að miðast við efnisinntak hugtaksins „vændi“ til þess að beinast að „kynlífsþjónustu“. Fyrir utan þau vandkvæði sem þessi tillaga skapar

út frá sjónarmiðum um skýrleika refsheimilda, sem fjallað verður um hér síðar, fær refsiréttarnefnd ekki séð að nægjanlega sé gerð grein fyrir markmiðum hennar í greinargerðinni eða hver tilgangur hennar sé. Nefndin getur ekki tekið undir þá ályktun sem fram kemur í greinargerðinni að núgildandi verknaðarlýsing, þar sem notast er við hugtakið „vændi“ í 1. mgr. 206. gr., hafi leitt til erfiðleika í réttarframkvæmd. Telur nefndin að fáar dómsúrlausnir á þessu sviði séu fyrst og fremst afleiðing þess að þau tilvik sem falli undir 1. mgr. 206. gr., í ljósi grunnskilyrðis ákvæðisins um að vændi sé stundað til „framfærslu“, hafi ekki reynst mörg í framkvæmd til þessa, a.m.k. þau sem komið hafa til kasta lögreglu. Þá má einnig geta þess að vegna eðlis slíkra mála, m.a. að virtum félagslegum aðstæðum þeirra sem í hlut eiga, getur komið til þess að handhafi ákærvalds ákveði að ekki sé tilefni til útgáfu ákæru, sbr. f-lið 2. mgr. 113. gr. laga nr. 19/1991, um meðferð opinberra mála, vegna sérstakra aðstæðna er varða meintan geranda og að almannahagsmunir krefjist ekki málshöfðunar.

Refsiréttarnefnd fær ekki séð að nægjanlega séu skýrð þau tengsl sem ítrekað er vísað til í greinargerðinni á milli alþjóðlegrar samvinnu gegn mansali eða eðli slíkrar háttsemi og þeirra tillagna sem lagðar eru til í frumvarpinu, einkum hvað viðvíkur nauðsyn þess að láta verknaði þá sem tillagan nær til beinast að „kynlífsþjónustu af nokkru tagi“, sbr. 1. mgr. 206. gr., vændi „eða aðra kynlífsþjónustu“, sbr. 2. mgr., „hvers kyns klám- eða kynlífsiðnaði“, sbr. 3. mgr., og „kynlífsþjónustu sem aðrir veita“, sbr. 4. mgr. Í þessu sambandi telur nefndin rétt að leggja á það áherslu að með lögum nr. 40/2003 var nýrri 227. gr. a bætt við almenn hegningarlög en þar er lögð refsing við mansali. Samkvæmt upphafsmásl. þess ákvæðis er það grunnskilyrði refsíabyrgðar að þeir verknaðir sem lýst er í 1. og 2. tl., m.a. flutningur manns, séu framdir „í þeim tilgangi að notfæra sér mann kynferðislega“. Í ljósi þessa telur refsiréttarnefnd að löggjafinn hafi nú þegar tekið tillit til þeirrar þróunar sem átt hefur sér stað á alþjóðavettvangi sem hafi það að markmiði að sporna gegn „smygli á manneskjum“ í kynferðislegum tilgangi. Að þessu virtu fær nefndin ekki séð að tilvísun greinargerðarinnar til alþjóðlegrar samvinnu um aðgerðir gegn mansali styðji þær tillögur til frekari breytinga á almennum hegningarlögum sem hér eru lagðar til a.m.k. þar til reynsla fæst um framkvæmd nýmælis 227. gr. a. Auk þess telur refsiréttarnefnd rétt að ítreka að ekki verður séð að rökræn tengsl séu á milli þeirra markmiða sem aðgerðir gegn mansali er ætlað að ná í ljósi eðlis slíkra athafna og þeirra tillagna sem frumvarpið gerir ráð fyrir. Í því sambandi bendir refsiréttarnefnd á að fullyrðing greinargerðarinnar um að sú athöfn að „kaupa kynlíf og kynlífsþjónustu“ teljist „gróf valdbeiting, kynferðislegt ofbeldi“ verður að mati nefndarinnar ekki dregin af lýsingu á mansali einni og sér, eins og gert er í greinargerðinni, án þess að nefndin telji ástæðu til að draga í efa að afleiðingar vændis geti í sumum tilvikum verið skilgreindar með þeim hætti.

Breytingar á refsilöggjöf í öðrum ríkjum kunna í ýmsum tilvikum að veita vísbendingar um leiðir sem einnig er rétt að fara annars staðar. Það er hins vegar eðli innlendar refsilöggjafar að mat á nauðsyn þess að leggja til nýmæli, einkum á þeim sviðum þar sem refsíákvæði er í nánnum tengslum við sjónarmið um siðferðilega breytni manna, verður fyrst og fremst að taka mið af ríkjandi þjóðfélagsviðhorfum og aðstæðum í viðkomandi ríki. Í frumvarpi því sem hér um ræðir er lögð nokkur áhersla á það að með því sé verið að fara að dæmi Svía og gerð tillaga um að innleiða „sænsku leiðina“ sem geri ráð fyrir

Því að „ábyrgðin sé flutt af herðum þess sem selur líkama sinn yfir á herðar þess sem býr til eftirspurnina“. Í greinargerðinni er ekki vikið að aðdraganda þess að sænsku lögin frá 1999 voru sett eða hinu lagalega, réttarpólitíska eða félagslega samhengi þeirra. Fyrir liggur að „sænska leiðin“ hefur ekki verið farin á öðrum Norðurlöndum enda þótt nokkur umræða hafi átt sér stað um hana. Refsiréttarnefnd telur það ekki hlutverk sitt að leggja mat á það hvort þau félagsfræðilegu eða afbrotufræðilegu rök og ástæður sem lágu til grundvallar „sænsku leiðinni“ eigi einnig við hér á landi. Nefndin telur hins vegar sem fyrr ástæðu til að minna á nauðsyn þess að í greinargerð með frumvarpi til breytinga á íslenskri refsilöggjöf, þar sem verulega er tekið mið af löggjöf annars ríkis, sé gerður fullnægjandi reki að því að lýsa þeirri fyrirmynd sem höfð sé að leiðarljósi. Þá telur refsiréttarnefnd ástæðu til að nefna að þar sem umrædd löggjöf í Svíþjóð er um margt annars eðlis en þær breytingar sem lagðar eru til í frumvarpinu, t.d. hvað varðar framsetningu hennar í sérrefsilöggjöf, refsitegund og refsihámark fangelsis, telur nefndin þörf á því að rökstudd sé í greinargerð ástæða þess að önnur leið sé farin hér á landi hvað þessi atriði varðar.

Refsiréttarnefnd ítrekar að það er ekki hlutverk hennar að taka afstöðu til þess hvaða leið skuli valin þegar metið er hvort refsa eigi fyrir vandi og þá hvort aðeins eigi að refsa þeim sem kaupir slíka „þjónustu“ eða/og „seljanda“ hennar eða hvorugum. Með hliðsjón af framangreindum sjónarmiðum er það hins vegar almenn afstaða nefndarinnar að ekki séu í frumvarpi þessu færð fram nægjanlega haldbær rök fyrir þeim tillögum til breytinga á 206. gr. hgl. sem lagðar eru til.

II.

Í greinargerð með frumvarpinu eru ekki settar fram skýringar við einstök ákvæði. Refsiréttarnefnd leggur á það áherslu að almennt verður að ganga út frá því að það sé í betra samræmi við grundvallarregluna um lögbundnar refsheimildir að afstaða löggjafans til einstakra refsíákvæða og inntaks þeirra sé eins skýrt og kostur er. Í því sambandi skipta greinargerðir með frumvörpum hvað mestu máli. Þegar svo við bætist að lagðar eru til grundvallarbreytingar á gildandi refsilöggjöf þar sem notast er við matskennd hugtök, eins og í þessu tilviki, telur nefndin nauðsynlegt að hugað verði að því að setja fram skýringar um einstök ákvæði frumvarpsins í greinargerð.

Refsiréttarnefnd telur ástæðu til að gera eftirfarandi athugasemdir við einstök ákvæði frumvarpsins:

Ákvæði 1. mgr. 206. gr.

Af 1. mgr. 69. gr. stjórnarskrárinnar nr. 33/1944 og 1. mgr. 7. gr. mannréttindasáttmála Evrópu, sbr. 1. gr. laga nr. 62/1994, leiðir að refsíákvæði verða að uppfylla ákveðnar kröfur um skýrleika til að teljast stjórnskipulega fullnægjandi refsheimildir, sbr. til hliðsjónar Hrd. 2000:280 og Hrd. 3. apríl 2003 í máli nr. 449/2002. Verknáðarlýsingar í refsíákvæðum mega því ekki vera of almennt orðaðar og óljósar þannig að ekki verði ráðið með góðu móti af lestri texta þeirra hvaða háttsemi telst refsínæm. Það er afstaða refsiréttarnefndar að það sé vafi á því að orðalag 1. mgr. 206. gr. frumvarpsins samrýmist

framangreindum kröfum um skýrleika refsheimilda. Sami vandi er til staðar í 3.-5. mgr. 206. gr. eins og síðar verður nánar vikið að.

Refsiréttarnefnd telur þá afmörkun á verknaðarlýsingu 1. mgr. 206. gr. hgl. sem felst í orðunum „kynlífsþjónustu af nokkru tagi“ ekki nothæfa sem lýsingu á hlutrænu skilyrði refsíabyrgðar, a.m.k. án nánari skýrgreiningar í greinargerð. Orðið „kynlífsþjónusta“ á sér ekki skírskotun í íslensku lagamáli, dómaframkvæmd, eða almennri málvitund auk þess sem mögulegum ytri mörkum þess er nánast eytt með orðalaginu „af nokkru tagi“.

Í 1. mgr. 206. gr. er gert ráð fyrir því að fullframningarstig verknaðarins verði miðað við „greiðslu“. Refsiréttarnefnd bendir á að eðlileg túlkun þessa orðalags miðast við að brot teljist fullframið við þá hlutrænu athöfn „að greiða“ fyrir umrædda þjónustu en ekki t.d. þegar greiðslu hefur verið „lofað“, sbr. til hliðsjónar 109. gr. hgl. Þá kann það að valda vafa hvort umrædd greiðsla geti verið í öðru formi en með beinni fjárgreiðslu og þá hvort „greiðslan“ gæti tekið til þess sem móttakandi telur fela í sér „ávinning“ fyrir hann, hvort sem um fjárverðmæti er að ræða eða ekki, sbr. til hliðsjónar 109. og 128. gr. hgl.

Refsiréttarnefnd ítrekar að lögð er til grundvallarbreyting á 1. mgr. 206. gr. hgl. sem felur í sér að hin refsínæma háttsemi breytist frá því að vera lýsing á nokkuð viðvarandi ástandi með fjölda einstakra verknaða, sbr. orðalagið „til framfærslu“, til þess að einn ákveðinn verknaður nægi til refsíabyrgðar sem miðast við kaupanda þjónustunnar. Refsiréttarnefnd fær ekki séð að án frekari forsendna sé rökrétt að miða hér við sömu refsímörk fangelsis og lögð eru til grundvallar í núgildandi 1. mgr. 206. gr. hgl., auk þess sem ekki sé gert ráð fyrir að heimilt sé að beita sektum. Nefndin minnir á að fyrirmynd 1. mgr. 206. gr. frumvarpsins er ákvæði í sænskum lögum frá 1999 þar sem gert er ráð fyrir því að heimilt sé að beita sektum eða fangelsi allt að 6 mánuðum fyrir greiðslu á kynlífsþjónustu.

Ákvæði 2. mgr. 206. gr.

Refsiréttarnefnd telur ekki ástæðu til athugasemda við það að hugtakið „vændi“ komi í staðinn fyrir „lauslæti“ í núgildandi ákvæði. Á hinn bóginn bendir nefndin á að orðalagið „hver sem hefur tekjur af milligöngu“ felur í sér verulega rýmkun frá verknaðarlýsingu núgildandi ákvæðis („atvinnu eða viðurværi sitt af“ lauslæti annarra). Með því að nota orðalagið „af milligöngu“ um vændi annarra í 2. mgr. 206. gr. verður ekki séð hvernig verknaðarlýsing ákvæðisins getur talist nægjanlega sjálfstæð gagnvart verknaðarlýsingu 4. mgr. 206. gr. frumvarpsins þar sem lýst er sem refsiverðu að hafa „tekjur af kynlífsþjónustu sem aðrir veita“, s.s. með útleigu húsnæðis eða „á annan hátt“. Ekki verður séð að orðalagið „á annan hátt“ útiloki að viðkomandi hafi tekjur af kynlífsþjónustu sem aðrir veita með „milligöngu“. Þar sem almenn refsímörk 2. mgr. 206. gr. hgl. og 4. mgr. sömu greinar eru þau sömu, enda þótt gert sé ráð fyrir lægri refsingu ef málsbætur eru, fær nefndin vart séð hvaða sjálfstæðu þýðingu 2. mgr. 206. gr. hefði sem refsíákvæði eins og frumvarpið er úr garði gert. Nefndin bendir á að aðgreining 2. mgr. og 4. mgr. 206. gr. hgl. í núgildandi lögum er byggð á því hlutræna skilyrði fyrrnefnda ákvæðisins að gerandi hafi „atvinnu eða viðurværi sitt“ af lauslæti annarra en 4. mgr. lýsir aðeins að viðkomandi geri slíkt lauslæti að „tekjulind“.

Refsiréttarnefnd bendir á að tillaga 2. mgr. 206. gr. virðist gera ráð fyrir því að eitt tilvik „milligöngu“ um vændi annarra, sem leiði af sér tekjur fyrir þann sem hana framkvæmir, nægi til refsíabyrgðar án þess að það hafi áhrif á þau refsímörk sem nú er beitt fyrir eðlisólíkan verknað, þ.e. að hafa slíkt að „atvinnu“ sinni eða „viðurværi“, sbr. nógildandi 1. mgr. 206. gr. hgl.

Ákvæði 3. mgr. 206. gr.

Refsiréttarnefnd telur ekki ástæðu til að gera athugasemdir við þá tillögu að breyta orðinu „ungmenni“ í „barn“ enda í betra samræmi við hugtakanotkun barnaverndarlaga nr. 80/2002, sbr. 1. mgr. 3. gr. laganna. Að því er varðar hins vegar orðalagið „eða aðra kynlífsþjónustu“ vísar nefndin til umfjöllunarinnar hér að framan um 1. mgr. 206. gr. frumvarpsins að breyttu breytanda.

Ákvæði 4. mgr. 206. gr.

Refsiréttarnefnd bendir á að orðalagið að stuðla að því að „fólk sé flutt úr landi eða til landsins“ bendir til nauðungarverknaðar sem þegar kann að falla undir 227. gr. a hgl. um mansal, sbr. lög nr. 40/2003, að öðrum skilyrðum uppfylltum. Þá er að mati nefndarinnar óheppilegt og ónákvæmt að notast við orðið „fólk“ í texta refsíakvæðis sem á augljóslega að veita einstaklingum refsivernd en ekki hópi einstaklinga. Að því er varðar orðalagið „hvers kyns klám- eða kynlífsiðnaði“ eiga hér við að breyttu breytanda sömu sjónarmið og rakin voru í umfjöllun refsiréttarnefndar um 1. mgr. 206. gr. frumvarpsins að framan.

Í 4. mgr. 206. gr. hgl. er aldurskilyrði nógildandi ákvæðis fellt niður og lögð til veruleg rýmkun á því hverjir geta talist brotþolar í merkingu ákvæðisins. Ekki skiptir lengur máli að viðkomandi hafi verið ókunnugt um tilgang fararinnar og er jafnvel lagt til grundvallar að samþykki manns fyrir slíkum flutningi hafi ekki áhrif á refsíabyrgð. Nefndin telur nauðsynlegt að fram komi skýringar á nauðsyn þess að slík leið sé valin ekki síst með tilliti til almennra sjónarmiða um áhrif samþykkis við mat því hvort refsíabyrgð hafi stofnast, sjá til hliðsjónar Jónatan Þórmundsson: Samþykki brotþola og réttaráhrif þess. Útljótur, 51. árg, 1998, bls. 465-473.

Ákvæði 5. mgr. 206. gr.

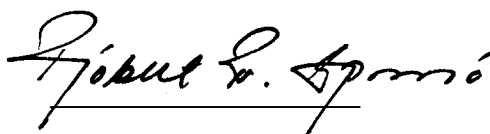
Í frumvarpinu er lagt til að orðalag nógildandi ákvæðis „eða gerir sér lauslæti annarra að tekjulind“ verði breytt í „hefur tekjur af kynlífsþjónustu sem aðrir veita“. Um notkun orðsins „kynlífsþjónusta“ vísar refsiréttarnefnd til umfjöllunarinnar hér að framan um 1. mgr. 206. gr. frumvarpsins að breyttu breytanda.

III.

Í greinargerð frumvarpsins er ekki vikið að því hvort og þá hvaða áhrif breytingar þær sem lagðar eru til kunnir að hafa við framkvæmd refsivörslu, t.d. hvað varðar uppljóstran brota og sönnunaraðstöðu. Refsiréttarnefnd telur eins og fyrr greinir ástæðu til athugasemda við þá ályktun sem fram kemur í greinargerðinni um að erfitt hafi reynst í

framkvæmd að starfa eftir nógildandi ákvæðum að virtum þeim hugtökum sem nú eru notuð. Það er afstaða nefndarinnar að þær breytingar sem lagðar eru til kunni að valda nokkrum vandkvæðum við rannsókn mála, einkum þegar haft er í huga að notast er við harla óljós hugtök í verknaðarlýsingum. Þannig kann að vera nokkur vafi í ýmsum tilvikum að hverju rannsókn mála á að beinast og hvert nauðsynlegt umfang slíkra rannsókna á að vera í hverju tilviki. Nefndin telur einnig rétt að minna á að með tilliti til eðlis þessara mála hér á landi, eins og lýst er glögglega í umræddri skýrslu *Vændi á Íslandi og félagslegt umhverfi*, kann að vera nokkuð örðugt að upplýsa um mál sem þessi þegar verknaðarlýsing beinist að einstökum kaupum á kynlífsþjónustu, s.s. vændi, en ekki nokkuð viðvarandi ástandi þar sem að jafnaði er um að ræða fjölda einstakra verknaða, sbr. nógildandi ákvæði 1. mgr. 206. gr. hgl. um ástundun vændis til framfærslu. Þá kunna margvíslegir sönnunarerfiðleikar að vera til staðar í slíkum tilvikum og telur refsiréttarnefnd í því sambandi rétt að taka fram að hún telur órökrétt að ætla að „seljendur“ hvers konar kynlífsþjónustu verði fúsir til að veita lögreglu liðsinni í slíkum tilvikum.

f.h. refsiréttarnefndar,

Róbert R. Spanó, formaður